



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 542/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní sp. zn. B3-12C/61/2017 (pôvodne sp. zn. 12C/61/2017) takto

### r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-12C/61/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. B3-12C/61/2017 **konať** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. októbra 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie. Tiež žiadal prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadosťučinenie 8 000 eur a náhradu trov konania.

### **II.**

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 4. apríla 2017 v procesnom postavení žalovaného v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam (rodinný dom s bazénom). Okresný súd uznesením z 24. novembra 2021 nariadil znalecké dokazovanie pre účely ocenenia sporných nehnuteľností ku dňu rozvodu manželstva (8. marca 2010).

3. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 6 rokov bez právoplatného rozhodnutia. Ďalej argumentoval, že nariadený termín pojednávania 14. februára 2023 bol okresným súdom zrušený. Podľa názoru sťažovateľa vec nie je právne ani skutkovo náročná na posúdenie a k celkovej dĺžke neprispel.

4. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že sa snažil na zbytočné prietahy v konaní upozorniť (i) sťažnosťou z 13. júla 2022 adresovanou Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, (ii) urgenciou z 13. júla 2022 adresovanou okresnému súdu a (iii) sťažnosťou pre nečinnosť z 28. júla 2023 adresovanou predsedovi mestského súdu podľa § 62 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podpredseda mestského súdu listom (Spr 3280/2023 zo 4. septembra 2023) vyhodnotil sťažnosť ako dôvodnú.

5. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 542/2023 z 31. októbra 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej sa domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B3-12C/61/2017. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

6. Mestský súd potvrdil nečinnosť súdu od 14. februára 2023. Dĺžku konania ospravedlňoval práceneschopnosťou zákonnej sudkyne, keď jej spis bol 17. apríla 2023 prerozdelený medzi ostatných sudcov. Ďalej uviedol, že po ukončení dlhodobej práceneschopnosti pôvodnej zákonnej sudkyne jej bol spis 19. júla 2023 vrátený. Mestský súd nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že od 23. októbra 2020 nebol vo veci vykonaný žiadny procesný úkon. Na dĺžku konania malo podľa mestského súdu vplyv aj znalecké dokazovanie.

### III.

7. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (tzv. nová súdna mapa), ktorým bol v čl. VIII zmenený aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva z Okresného súdu Bratislava III na Mestský súd Bratislava IV.

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako čl. 6 ods. 1 dohovoru) už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti vecí, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESJP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedálová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 318/2022, I. ÚS 361/2022).

11. Predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Konania tohto typu tvoria na všeobecných súdoch bežnú agendu a vec nie je dôvodné považovať za právne zložitú. Prerokovávaná vec však vykazuje prvky skutkovej zložitosti, čo sa pretavilo do znaleckého dokazovania (s cieľom oceniť nehnuteľnosť ku dňu rozvodu manželstva). Ústavný súd však musí zároveň konštatovať, že ani faktickou zložitou vecí nie je možné ospravedlniť neúmernú dĺžku namietaného konania (III. ÚS 436/2022). Judikatúra v tejto agende je pomerne stabilizovaná (I. ÚS 327/09). V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil aktivitu sťažovateľa pri zisťovaní stavu namietaného konania (III. ÚS 543/2023).

12. Ústavný súd posudzoval celkovú dĺžku konania od podania návrhu žalobkyne (4. apríla 2017) v trvaní takmer siedmich rokov. Do podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci rozhodnuté ani na súde prvej inštancie, pričom judikatúra ESJP považuje za ospravedlniteľnú dobu rozhodnutia súdu prvej inštancie obdobie troch rokov (porov. rozsudok ESJP z 20. 6. 2006 vo veci Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 69484/01). Ako už ústavný súd konštatoval, celková dĺžka

konania sa predĺžila aj v dôsledku vykonania znaleckého dokazovania. V namietanom konaní ale súd nariadil znalecké dokazovanie po viac ako štyroch rokoch od začatia sporu (24. novembra 2021). Spis následne vyexpedoval znalkyni po dvoch mesiacoch (24. januára 2022). Vypracovaný znalecký posudok bol mestskému súdu doručený po deviatich mesiacoch (26. októbra 2022). Po vyjadrení sporových strán k znaleckému posudku (9. januára 2023) bol v namietanom konaní nariadení termín pojednávania 15. februára 2023. Z vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že ten od februára 2023 priznal nečinnosť pri vykonávaní procesných úkonov a ospravedlňoval ju najmä dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne (od 15. februára 2023 do 19. júla 2023).

13. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 543/2023, III. ÚS 466/2023, III. ÚS 468/2023). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezavávajú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). To platí aj pre prípad nedostatočnej kontinuity v napredovaní veci v prípade práceneschopnosti sudcu.

14. Ústavným súdom posúdené okolnosti zjavne odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa vyjadrenia mestského súdu je spis od 19. júla 2023 u pôvodnej zákonnej sudkyne z dôvodu ukončenia jej dlhobojnej práceneschopnosti. Z dôvodu neukončenia veci ústavný súd doplnil ochranu o uloženie príkazu vo veci konať bez zbytočných prieťahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

#### IV.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 8 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva domu), povahu a význam dotknutých práv, namietanú dĺžku konania (takmer sedem rokov na súde prvej inštancie), správanie sťažovateľa a jeho aktivitu (sťažnosť z 13. júla 2022, urgencia z 13. júla 2022 a sťažnosť pre nečinnosť z 28. júla 2023), ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadosťučinenia (III. ÚS 336/2021, III. ÚS 590/2022, III. ÚS 108/2023),

ústavný súd považoval za spravodlivé priznať sťažovateľovi 3 000 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

17. Ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 530,86 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) vrátane 20 % DPH.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 25. januára 2024**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**